

Raport z oceny ex-ante

Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2004-2006

Ekspert: Odile CAILLAT

21 listopada 2002

Ocena ex ante Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej – Polska 2004-2006 – Odile Caillat, 21 listopada 2002

Wprowadzenie

I. Spójność wewnętrzna i zewnętrzna Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej

1. Spójność wewnętrzna programu

Wybór priorytetów

Finansowanie

Oddziaływanie

Wdrożenie

2. Spójność zewnętrzna

Wszystkie niezbędne teksty europejskie są cytowane i wykorzystane

II. Analiza linearna

Wprowadzenie do programu

Część I. Cele programu operacyjnego, Pomoc techniczna

Cele programu

Wskaźniki i cele skwantyfikowane

Ocena ex ante

Spójność z polityką wspólnotową

Część 2. Priorytety i działania

Część 3. Priorytety pomocy technicznej dla innych programów

Część 4. Wdrażanie

Część 5. Finansowanie

III. Zalecenia

- 1) Przygotowanie diagnozy sytuacji i sporządzenie listy potrzeb odnośnie pomocy technicznej
- 2) Przygotowanie kalendarza wdrożenia Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej
- 3) Nowa alokacja środków na działania
- 4) Poprawa zewnętrznej spójności przy pomocy konkretnych działań i dostosowanych wskaźników (uzupełnienie programowania).
- 5) Reorganizacja priorytetów

Wprowadzenie

Operacyjny Program Pomocy Technicznej jest programem poziomym a nie sektorowym, którego celem jest wypracowanie podstaw funkcjonowania niezbędnego dla przyjęcia Funduszy Strukturalnych w Polsce i weryfikowania kompatybilności operacji związanych z Funduszami Strukturalnymi w Polsce z politykami wspólnotowymi. Celem pomocy technicznej jest prawidłowe zarządzanie i możliwie jak najlepsze wykorzystanie Funduszy Strukturalnych. Środki wykorzystane to z jednej strony sieci informatyczne, szkolenie operatorów, informacja i promocja oraz koordynacja działań i normalizacja dobrych praktyk.

Ogólnie biorąc, redaktor tego programu dobrze zrozumiał problematykę pomocy technicznej, zawartą w niewielkim programie poziomym, którego właściwa realizacja ma wpływ na powodzenie całego systemu.

Wersja polska, do której odnosi się niniejsza ewaluacja, została sporządzona 28 października 2002 roku przez Departament Programowania Rozwoju Regionalnego w Ministerstwie Gospodarki. Operacyjny Program Pomocy Technicznej składa się z 5 części; dokument zawiera 45 stron, z czego 2 strony to tabele dotyczące finansowania.

Pierwsza wersja programu została przygotowana 26 września 2002 roku, Niezależny ekspert, Marc Challeat, z DATAR¹, przyczynił się do zredagowania programu i zaproponował kilka rozwiązań, aby ulepszyć i poprawić kilka błędów interpretacyjnych.

Oceniający jest zdania, że redaktor tego programu uwzględnił większość rad udzielonych przez niezależnego eksperta. Niemniej nowe błędy interpretacyjne dotyczące finansowania wydatków, spowodowały niewłaściwy podział środków na poszczególne działania.

W tym programie brak jest przede wszystkim diagnozy sytuacji; oceniający przypuszcza, że takowa jest w posiadaniu urzędu odpowiedzialnego za program, ale została pominięta lub nie została sporządzona w formie pozwalającej na umieszczenie jej w tym opracowaniu.

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane w taki sposób, aby odtworzyć teksty europejskie odnoszące się do funduszy strukturalnych. Jednak z powodu braku diagnozy sytuacji, niektóre ważne i szczególnie cenne informacje nie zostały wystarczająco podkreślone i widnieją na marginesie tekstów europejskich.

Zważywszy na fakt, że sieć informatyczna SIMIK jest w trakcie budowy, a baza danych związanych z projektami kwalifikującymi się do finansowania przez Fundusze strukturalne musi funkcjonować w 2003 roku, te elementy są przedmiotem tylko jednej wzmianki, w końcowej części programu. Należy jednak stwierdzić, że to właśnie one mają determinujące znaczenie dla wdrożenia całości systemu absorpcji funduszy strukturalnych w Polsce.

---

¹ DATAR – Delegacja ds. zagospodarowania przestrzennego i działań regionalnych we Francji

I. *Wewnętrzna i zewnętrzna spójność operacyjnego programu pomocy technicznej*

Brak diagnozy sytuacji nie pozwala oceniającemu na ocenę spójności wewnętrznej, dostosowania celów do potrzeb. Brak również elementów pozwalających na ocenę oddziaływania. Niemniej jednak oceniający uważa, że nowa kwantyfikacja celów, ustalona dla tej wersji Programu, dostarcza pierwszych elementów analizy oddziaływania. Należy zatem wyciągnąć korzyści z tej nowej kwantyfikacji.

Spójność zewnętrzna, spójność programu z polityka wspólnotowymi jest zapewniona tylko w części. Wiele osi wspólnotowych jest wymienionych, jednak albo ich uwzględnienie pozostaje niejasne (w sektorze zatrudnienia, zrównoważonego rozwoju) albo nie zostały zastosowane we wszystkich przypadkach, kiedy to było możliwe (równość szans kobiet i mężczyzn). Niewiele brakuje, aby spójność zewnętrzna została wzmocniona i oceniający ma nadzieję, że uzupełnienie programowania na to pozwoli.

1. Spójność wewnętrzna programu

Wybór priorytetów

Wybór działań jest spójny z celami tego programu. Wobec braku bilansu wyjściowego, trudno jest zhierarchizować ich stopień ważności, zwłaszcza, jeśli chodzi o budżet. Podział priorytetów wydaje się nierówny i można rozważyć ich inne rozłożenie (patrz zalecenia).

Finansowanie

- Wyliczenie kosztów działań nie jest wsparte żadnym uzasadnieniem i trudno jest domniemać, jakie są kryteria podziału.
- Plan finansowy jest prawidłowy i współfinansowanie wydaje się być zapewnione, po zmianach jakich dokonaliśmy w budżetach na lata 1999-2000, dostosowanych do dziedzin interwencji funduszy strukturalnych.
- Podział na wydatki limitowane ogólnie i Nielimitowane jest natomiast niezadowolający.
  - Zakwalifikowanie wydatków limitowanych ogólnie jest prawidłowe: działanie 2 – monitoring - jest prawidłowo zakwalifikowane przez redaktorów programu do wydatków limitowanych.
  - Natomiast ogólnie limitowanie wydatków w formie, w jakiej jest przedstawione w sekcji 4.3.4. - wydatki kwalifikowane - zawiera wiele błędów tekstowych i obliczeniowych. Bez względu na to, wyliczenia przedstawione w tej sekcji nie są powtórzone w tabelach finansowych z wiadomych powodów: spowodowałyby istotny brak równowagi w podziale środków na poszczególne działania.

Wydaje się, że należy zaproponować nowy podział środków na poszczególne działania (patrz zalecenia).

Oddziaływanie

Zauważa się widoczną poprawę kwantyfikacji celów, po wysłuchaniu rad eksperta. Oceniający podaje uproszczoną tabelę kwantyfikacji celów, ukazując w miejscach zaciemnionych osiem nowych wskaźników, wybranych przez redaktora. Jak widać, zaletą tych wskaźników jest to, że wykorzystują one dane wewnętrzne zamiast korzystać z drogich i skomplikowanych ankiet, jak to miało miejsce w początkowej wersji.

Tabela 1 : wskaźniki i cele skwantyfikowane

Nazwa dokumentu/ priorytet	Wskaźnik	Źródło danych
OP PT	Poziom absorpcji funduszy strukturalnych	Dane systemu monitoringu
	Liczba miejsc pracy utworzonych przez wdrożenie programu	Dane systemu monitoringu
Priorytet 1: Wsparcie efektywnego zarządzania funduszy strukturalnych	Współczynnik projektów zrealizowanych w ramach programów operacyjnych w realizacji których stwierdzono nieprawidłowości	Dane systemu monitoringu
	Liczba szkoleń zorganizowanych dla uczestników systemu wdrażania funduszy strukturalnych	Dane systemu monitoringu
	Liczba zrealizowanych ekspertyz dotyczących sposobu i możliwości wykorzystania funduszy strukturalnych	Dane systemu monitoringu
	Liczba tłumaczeń przesłanych do Komisji i zleconych przez jednostkę standardyzacji tłumaczeń	Dane systemu monitoringu
	Liczba osób korzystających ze szkoleń lub innych form zdobywania wiedzy i kompetencji	Dane systemu monitoringu
Priorytet 2: informacja i promocja projektów funduszy strukturalnych	Współczynnik populacji do której dotarła informacja o projektach Funduszy Strukturalnych	Sondaż opinii publicznej przeprowadzony przez instytut wobec reprezentatywnej grupy populacji
	Liczba akcji promocyjnych operacji związanych z Funduszami Strukturalnymi	Dane departamentu szkolenia, informacji i promocji instytucji zarządzającej WRW
	Liczba egzemplarzy wszystkich publikacji dotyczących funduszy strukturalnych.	Dane departamentu szkolenia, informacji i promocji instytucji zarządzającej WRW
	Liczba połączeń intranet dla urzędników odpowiedzialnych za system wdrożenia	Dane systemu informatycznego rejestrującego połączenia

Redaktor przewidział, że inne wskaźniki mogłyby być rozwinięte w części dotyczącej uzupełnienia programowania, w szczególności, jeśli chodzi o oddziaływanie.

Program nie zawiera analizy oddziaływania we właściwym znaczeniu tego słowa. Zważywszy na charakter programu, jest zrozumiałe, że nie ma w nim analizy oddziaływania na sytuację społeczno-ekonomiczną kraju. Można jednak przypuszczać, że nowa kwantyfikacja celów programu pozwoli na sporządzenie analizy oddziaływania w innych kategoriach, mianowicie:

- poziomu absorpcji europejskich Funduszy Strukturalnych;
- jakości zarządzania projektami Funduszy Strukturalnych (wskaźnik niezgodności);
- oceny działania Funduszy Strukturalnych przez użytkowników;
- poprawy współpracy administracji, zwiększenia współpracy międzyresortowej.

Wdrożenie

Ta część zgodna jest z aktami europejskimi, jeśli od nich odbiega, to dlatego, aby podkreślić specyficzny charakter programu, którego beneficjenci końcowi są jednocześnie instytucjami wdrożeniowymi, co jest wiele razy podkreślone.

Zarządzanie projektami Funduszy Strukturalnych opiera się na współpracy międzyresortowej i jest to szczególnie widoczne w poziomym programie operacyjnym, dotyczącym pomocy technicznej. Tymczasem współpraca międzyresortowa ukazana jest tylko w systemie wdrażania. Oceniający obawia się, że brak współpracy między administracjami wynika z organizacji systemu wdrożeniowego.

Nie wiadomo na przykład, dlaczego jeden z wydziałów Ministerstwa Gospodarki został wybrany jako instytucja zarządzająca Wspólnotowymi Ramami Wsparcia (oceniający nie znalazł odpowiedniego uzasadnienia w Narodowym Planie Rozwoju). Oceniający sądzi, że komórka międzyresortowa czy agencja rządowa byłaby może skuteczniejsza na polu współpracy międzyresortowej.

Jednak obok obaw o niedociągnięcia współpracy między urzędami administracji polskiej, zmobilizowanymi do wdrożenia tego programu, należy podkreślić troskę redaktora programu o zapewnienie partnerstwa i koordynacji we wszystkich sytuacjach, w których było to możliwe.

Instytucje wdrażające Operacyjny Program Pomocy Technicznej

- Instytucja zarządzająca Operacyjnym Programem Pomocy Technicznej: wydział Departamentu Zarządzania Wspólnotowych Ram Wsparcia w Ministerstwie Gospodarki, odpowiedzialny za Operacyjny Program Pomocy Technicznej;
- Instytucja zarządzająca WRW: Departament Zarządzania WRW w Ministerstwie Gospodarki;
- Wydział Szkolenia, Informacji i Promocji WRW, w Departamencie Zarządzania WRW;
- Komitet pilotażowy Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej;
- Komitet Monitoringu Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej;
- Krajowy Komitet Monitoringu WRW;
- Krajowy Organ Ewaluacyjny, Departament Zarządzania WRW w Ministerstwie Gospodarki;
- Jednostka organizacyjna, odpowiedzialna za funkcjonowanie systemu SIMIK, Departament Obsługi Funduszy Przedakcesyjnych w Ministerstwie Finansów;
- Urząd Zamówień Publicznych (UZP);
- Instytucje zarządzające Programami Operacyjnymi;
- Instytucje odpowiedzialne za wdrożenie Programów Operacyjnych (którzy są również beneficjentami końcowymi).

Podobnie jak ekspert, oceniający zaleca przygotowanie schematów kontaktów między tymi organami, aby przedstawić warunki wdrażania programu. Uzupełnienie programowania mogłoby zawierać takie schematy.

Oceniający sądzi, że kalendarz wdrażania byłby również pomocny. Ten kalendarz powinien zacząć się w 2003 roku, zważywszy na fakt, że wiele działań będzie realizowanych począwszy od 2003 roku.

2. Spójność zewnętrzna

Wszystkie niezbędne teksty europejskie są cytowane i wykorzystane

Redaktor uwzględnił poprawki eksperta, aby prawidłowo zastosować teksty europejskie (WE/1260/1999 i CE/1685/2000). Zgodność z aktami europejskimi jest zapewniona, z wyjątkiem dwóch pomyłek interpretacyjnych odnośnie tekstu WE/1685/2000. Oceniający wymienił już jedną z

nich (podstawa obliczania górnego pułapu wkładu Funduszy Strukturalnych do wydatków limitowanych) i wymieni jeszcze te dwa błędy w analizie linearnej (taryfikator i podstawa obliczeniowa).

Akty wspólnotowe, do których odnosi się Operacyjny Program Pomocy Technicznej

- Traktat założycielski Wspólnot Europejskich;
- Rozporządzenie (WE) Komisji nr 20064/1997 z 15 października 1997, w sprawie szczegółowych warunków stosowania rozporządzenia (WEE) nr 4253/88 Rady, w sprawie kontroli finansowej dokonywanej przez państwa członkowskie operacji współfinansowanych przez Fundusze Strukturalne;
- Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 Rady z 21 czerwca 1999, zawierające ogólne rozporządzenie w sprawie Funduszy Strukturalnych;
- Rozporządzenie (WE) Komisji nr 1685/2000 z 28 lipca 2000: kwalifikowanie wydatków współfinansowanych ze środków Funduszy Strukturalnych;
- Rozporządzenie (WE) nr 1159/2000 Komisji z 30 maja 2000, w sprawie działań informacyjnych i reklamowych prowadzonych przez Państwa członkowskie odnośnie wykorzystania Funduszy Strukturalnych;
- Rozporządzenie (WE) nr 438/2001 Komisji z 2 marca 2001, ustalające warunki stosowania rozporządzenia (WE) nr 1260/1999 Rady w sprawie systemów zarządzania i kontroli środków przyznanych w ramach Funduszy Strukturalnych.

Dla informacji, polskie akty prawne, do których odnosi się Operacyjny Program Pomocy Technicznej.

- Ustawa z 10 czerwca 1994 w sprawie zamówień publicznych (Dz. U. nr 76, 1994, poz.344)
- Ustawa w sprawie warunków przyznawania i kontroli pomocy publicznej dla przedsiębiorstw (Dz. U. nr 6 0, 2000, poz.704)
- Ustawa z 12 maja 2000 w sprawie zasad wsparcia dla rozwoju regionalnego (Dz. U. nr 48, 2000, poz. 550).

Zgodność z najważniejszymi osiami wspólnotowymi jest uwzględniona tylko częściowo.

Specyficzny i poziomy charakter tego programu sytuuje go często na marginesie ogólnych zasad przewidzianych dla innych programów. Redaktor powtarza to i zdaje się sądzić, że ten program nie podlega bardzo wielu wymogom stosowanym w odniesieniu do programów sektorowych; tym można wytłumaczyć słaby poziom spójności zewnętrznej, którą można z łatwością poprawić.

• Spójność gospodarcza i społeczna

Powiedziane jest, że program będzie starał się uwzględnić wymogi eliminowania nierówności terytorialnych i rozwoju obszarów wiejskich. Jednak nic konkretnego nie przewidziano. Przy braku diagnozy na temat ewentualnych różnic między administracjami samorządowymi (na przykład, jeśli chodzi o wyposażenie informatyczne, sieć kablową i telefoniczną), trudno wyobrazić sobie, czy stosowanie tego programu będzie miało jakikolwiek wpływ na spójność ekonomiczną i społeczną.

• Zatrudnienie

Nie podano wielu szczegółów na ten temat. Redaktor uważa, że szkolenie obejmie około 3000 osób. Przewiduje, że będzie można obliczyć wzrost zatrudnienia w ramach wdrożenia tego programu (kwantyfikacja celów), ale nie daje żadnego szacunku, co do ilości nowopowstałych miejsc pracy. Z drugiej strony, instytucje wdrożeniowe będą zawierały umowy z agencjami; w tym miejscu również nie podano żadnych szacunków.

- **Równość szans kobiet i mężczyzn**

Wymóg równości szans kobiet i mężczyzn, uwzględniony w składzie Komitetu Monitorującego, może dotyczyć również innych organów, takich jak:

- skład Komitetu Pilotującego;
- utworzenie Komitetu Ekspertów, który powoła Krajowy Organ Ewaluacyjny;
- szkolenie operatorów.

- **Zrównoważony rozwój**

Widać że intencje są dobre, ale zdaje się, że redaktor programów nie wyobraża sobie, w jakiej mierze ten program pomocy technicznej może dotyczyć zrównoważonego rozwoju. Oceniający sugeruje, aby wyobrazić sobie kilka rozwiązań pozwalających na włączenie wymogu zrównoważonego rozwoju do wdrożenia tego programu. Na przykład:

- recykling sprzętu biurowego, w szczególności odzyskanie metali ciężkich w odpadach parku informatycznego;
- wymóg managementu ochrony środowiska u dostawców części informacyjnej i promocyjnej (przemysł papierowy, drukarze).

- **Spółeczeństwo informacyjne**

Jednym z celów tego programu jest upowszechnianie informacji we wszelkich możliwych formach w sprawie operacji dotyczących Funduszy Strukturalnych.

- **Governance**

Spółeczeństwo obywatelskie jest włączane do udziału w rozmaitych instancjach pilotażowych i monitorujących, przewidzianych w tym programie.

II. Analiza linearna

Operacyjny Program Pomocy Technicznej (OP PT lub Program) składa się z 5 części; dokument zawiera 45 stron, w tym 2 strony z tabelami finansowania.

Wprowadzenie na 5 stronach przedstawia rolę Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej w realizacji Narodowego Programu Rozwoju.

Pierwsza część programu prezentuje strategię i cele Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej : 4 strony.

Druga część (12 stron) dotyczy priorytetów i działań przyjętych w ramach tych priorytetów. Ten Program Operacyjny zawiera dwa priorytety: pomoc na rzecz efektywnego zarządzania funduszami strukturalnymi; informacja i promocja na temat projektów Funduszy Strukturalnych. Priorytet 1 zawiera 4 działania. Działanie 1: Pomoc informatyczna; Działanie 2: Monitoring WRW i PO; działanie 3: ewaluacja realizacji WRW i SPO; działanie 4: poprawa kwalifikacji osób biorących udział w operacjach Funduszy Strukturalnych. Priorytet 2 zawiera 2 działania: działanie 1 : upowszechnianie informacji i promocja interwencji Funduszy Strukturalnych; działanie 2 : wewnętrzny system wymiany informacji w administracji.

Trzecia część (2 i ½ strony) dotyczy "priorytetów pomocy technicznej dla innych programów operacyjnych". Jest krótka, zawarta na dwóch stronach. Przedstawione są dwa działania: wsparcie efektywnego zarządzania programami; informacja i promocja projektów prowadzonych w ramach programów.

Czwarta część (14 stron) dotyczy wdrożenia: zarządzania, monitoringu, zarządzania finansowego i kontroli, oceny, zaleceń po audycie, uzupełnienia programowania, informacji i promocji, rozwoju oraz zbierania, przetwarzania danych i ich prezentacji elektronicznej.

Piąta część (1 strona tekstu i 2 strony z tabelami) dotyczy finansowania.

Tabela 1: Tabela finansowania Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej wg priorytetów i działań, w milionach euro.

Tabela 2: Pomoc techniczna w ramach Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej i priorytety pomocy dla innych Programów Operacyjnych.

Wprowadzenie do programu

W części wstępnej wspomniane są cele Narodowego Planu Rozwoju, który będzie wdrożony dzięki Wspólnotowym Ramom Wsparcia (WRW), wynegocjowanego z Komisją Europejską, dzięki programom operacyjnym, które obsługują cele tego dokumentu i dzięki działaniom Funduszu Spójności. Wdrożenie Wspólnotowych Ram Wsparcia odbędzie się w formie sześciu Programów Operacyjnych oraz jednego Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). Operacyjny Program Pomocy Technicznej został utworzony aby wspierać i ułatwiać wdrożenie Wspólnotowych Ram Wsparcia, inicjatyw wspólnotowych i Programów Operacyjnych wykorzystanych w celu wdrożenia Wspólnotowych Ram Wsparcia. Program określa definicję pomocy technicznej zgodnie z rozporządzeniem WE/1260/1999 Rady.

Instytucją zarządzającą Operacyjnym Programem Pomocy Technicznej jest Ministerstwo Gospodarki, a w szczególności jednostka organizacyjna, wyznaczona przez resort : w tym przypadku jest to biuro odpowiedzialne za Program Pomocy Technicznej w Departamencie Zarządzania Wspólnotowych Ram Wsparcia.

Oceniający przypuszcza, że uzasadnieniem wyboru organu zarządzającego Programem w Ministerstwie Gospodarki jest fakt, że Wspólnotowe Ramy Wsparcia podlegają temu ministerstwu i zamiarem było ułatwienie współpracy między Programem Pomocy Technicznej a WRW. Oceniający uważa, że ten wybór nie jest oczywisty. Chciałby znać analizę przyczyn, dla których wybrano Ministerstwo Gospodarki a nie międzyresortowy komitet jako bazę zarządzania systemem wykorzystania Funduszy Strukturalnych w Polsce.

Ten Program dotyczy przygotowania, monitoringu, oceny i audytu, działań informacyjnych i reklamowych niezbędnych dla wdrożenia projektów Funduszy Strukturalnych w Polsce. Pomoc techniczna jest jednym z priorytetów każdego programu. Dotyczy przygotowania, monitoringu, oceny, audytu, działań reklamowych i informacyjnych operacji wdrażanych w ramach każdego z tych programów.

Zakwalifikowanie pomocy technicznej jako priorytetu w innych programach nie jest dobrym pomysłem: pomoc techniczna mogą przybrać formę działań wdrażających do Programów.

Pomoc techniczna w programach operacyjnych i w tym programie, ma przyznany budżet na ogólną sumę 200 milionów euro, podzielony na dwie równe części między Programy Operacyjne i Operacyjny Program Pomocy Technicznej. W tym ostatnim przypadku, 75% środków pochodzić będzie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego a 25% ze środków polskich. Pomoc techniczna dla działań i projektów wdrażanych w ramach Funduszu Spójności będzie finansowana już w ramach tego Funduszu.

Tekst informuje, że Operacyjny Program Pomocy Technicznej na lata 2004-2006 został przygotowany zgodnie z wytycznymi artykułu 18 rozporządzenia WE/1260/1999 i że Program ten przedstawia przede wszystkim stan pomocy technicznej w Polsce. Jednak oceniający nie stwierdza istnienia takich informacji. Niemniej bilans stanu faktycznego byłby konieczny i oceniający będzie o tym wspominał w zaleceniach.

Współfinansowanie

Według źródeł, które oceniający mógł skonsultować, współfinansowanie jest zapewnione. Znana jest wysokość polskiego budżetu przeznaczonego w latach 1999-2000* na dziedzinę, *które będą objęte pomocą techniczną w ramach Funduszy Strukturalnych*: 200 milionów PLN w 1999 roku, 221,3 miliony PLN w 2000, czyli około 50 milionów euro, Ta suma jest wystarczająca, aby pokryć polską część finansowania pomocy technicznej na szczeblu centralnym i części pomocy technicznej SPO i IROP.

* Źródła: Marta Mackiewicz, Elżbieta Malinowska-Misiąg, Wojciech Misiąg, Adam Niedzielski, Marcin Tomalak. *Ocena wielkości poniesionych w latach 1999-2000 wydatków publicznych odpowiadających kategoriom interwencji funduszy strukturalnych. Raport końcowy.* Warszawa : Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową 2002, str.22-23.

Powiedziane jest, że ten program został przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki we współpracy z innymi ministerstwami jako instytucjami zarządzającymi w innych Programach Operacyjnych.

Oceniający uważa, że ta współpraca międzyresortowa była realna, na podstawie zadań pomocy technicznej figurujących w innych programach operacyjnych, które mógł skonsultować w ministerstwie Gospodarki. Niemniej, wydaje się, że nie miała miejsca nowa współpraca w chwili, kiedy powstawała druga wersja: to z całą pewnością powód, dla którego podział budżetu na programy nie został uchwalony.

Cele, priorytety i działania dotyczące całości terytorium i ich podział na Operacyjny Program Pomocy Technicznej i Sektorowe Programy Operacyjne zostały przygotowane na podstawie zasad komplementarności, subsydiarności i spójności, wymienionych w systemie wdrażania Funduszy Strukturalnych.

5 celów programu:

- zapewnić wysoki poziom wykorzystania Funduszy Strukturalnych w Polsce;
- zagwarantować jakość i spójność działań obsługujących wdrażanie Wspólnotowych Ram Wsparcia;
- zapewnić jak najlepsze wykorzystanie Funduszy Strukturalnych;
- wspierać zarządzanie i kontrolę wykorzystania Funduszy Strukturalnych;
- rozpowszechnić informacje na temat Funduszy Strukturalnych i zorganizować system dostępu do informacji na temat Funduszy Strukturalnych.

Dwa priorytety z towarzyszącymi 6 działaniami zostały przewidziane w celu wdrożenia tych zadań: po pierwsze, wsparcie efektywnego zarządzania Funduszami Strukturalnymi; po drugie informacja i promocja projektów Funduszy Strukturalnych. Pierwszy priorytet jest wsparty czterema działaniami: działanie 1 - pomoc informatyczna; działanie 2 - monitoring Wspólnotowych Ram Wsparcia i Programów Operacyjnych; działanie 3 - ocena Wspólnotowych Ram Wsparcia i Programów Operacyjnych; działanie 4 - podniesienie kwalifikacji osób uczestniczących w projektach Funduszy Strukturalnych. Priorytet 2 zawiera dwa działania: działanie 1 - rozpowszechnianie informacji i promowanie projektów Funduszy Strukturalnych; działanie 2 - system wewnątrz administracji i wymiana informacji.

Wybór działań jest spójny z określonymi celami. Ich organizacja wg priorytetów wydaje się sporna. Podział na dwa priorytety nie jest oczywisty. Na przykład działanie 2 priorytetu 1 (intranet w administracji) może być brany pod uwagę w taki sam sposób jak 4 działania priorytetu nr 1 jako działania wspierające efektywne zarządzanie Funduszy Strukturalnych. Oceniający jest zdania, że tytuł priorytetu nr 2, informacja i promocja, nie uzasadnia faktu, że umieszcza się obok siebie informację społeczeństwa i intranet w administracji. Byłoby uzasadnione, aby połączyć działania związane z informatyzacją (działanie 1 priorytetu nr 1, SIMIK i działanie 2 priorytetu nr 2, Intranet) i działania, które będą wymagać współpracy Wydziału Informacji, Szkolenia i Promocji Ministerstwa Gospodarki: działanie 4 priorytetu nr 1 (szkolenie), działanie 1 priorytetu nr 2 (informacja i promocja).

Założono pewną elastyczność podejścia, biorąc pod uwagę fakt, iż trudno jest przewidzieć pomoc techniczną w perspektywie długoterminowej.

Niebawem zostanie zainicjowany proces konsultacji ze stowarzyszeniami, przedsiębiorstwami i środowiskami naukowymi.

Oceniający zwrócił uwagę na potrzebę sporządzenia szczegółowego kalendarza, który należałoby dołączyć do części uzupełniającej programowanie.

Na etapie wdrażania, procedury partnerskie będą stosowane według ram przewidzianych przez polską ustawę z 12/05/2000 o zasadach wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego.

Zasada koncentracji: pomoc techniczna skoncentruje się na działaniach najważniejszych z punktu widzenia właściwego wykorzystania Funduszy Strukturalnych.

W zasadzie, jak to wynika z budżetu programu, wybór koncentracji środków dotyczy działania 2 priorytetu nr 1 : monitoring Wspólnotowych Ram Wsparcia i Programów Operacyjnych.

Zasada addycjonalności (dodatkowości): zasięg bardziej ograniczony w porównaniu z Sektorowymi Programami Operacyjnymi. Środki krajowe przyznane na pomoc techniczną we współfinansowaniu z Funduszami Strukturalnymi nie będą niższe niż środki publiczne przeznaczone na pomoc techniczną w okresie przedakcesyjnym.

Oceniający chciałby posiadać więcej informacji na temat tej pomocy technicznej w okresie przedakcesyjnym, zarówno jeśli chodzi o budżet jak i konkretne treści.

Połączenie z innymi źródłami budżetowymi potwierdza, że zasada addycjonalności będzie przestrzegana przez stronę polską (patrz współfinansowanie).

Zasada subsydiarności: decentralizacja pomocy technicznej w przypadkach, kiedy jest to możliwe i uzasadnione z punktu widzenia subsydiarności.

Oceniający wyraża zadowolenie z faktu, że przestrzeganie zasady subsydiarności jest przewidziane w ramach tego programu. Chciałby poznać przykłady jej zastosowania.

Zasada partnerstwa: będą włączone do procesu przygotowania, zarządzania, monitoringu i oceny działań interwencyjnych podjętych w ramach Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej: przedstawiciele władz publicznych centralnych i regionalnych, przedstawiciele środowisk gospodarczych i społecznych, organizacje pozarządowych i świata uniwersyteckiego, Komisji Europejskiej. Ci partnerzy społeczni będą podstawowym elementem wdrożenia : będą uczestniczyli w pracach komitetu monitorującego i komitetu pilotującego oraz w organach konsultacyjnych.

Oceniający wyraża zadowolenie, widząc tak troskliwe podejście do zasady partnerstwa, ważnego w tym poziomym programie.

Część I. Cele Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej

Cele programu

Doświadczenie państw członkowskich wskazuje, iż wdrożenie systemu zarządzania Funduszami Strukturalnymi nie jest operacją łatwą i wymaga solidnego przygotowania administracji i beneficjentów końcowych, na co zwraca uwagę redaktor tekstu. Operacyjny Program Pomocy Technicznej ułatwia realizację jakościowych celów zarządzania projektami Funduszy Strukturalnych w spójności z politykami wspólnotowymi, udostępniając zainteresowanym instancjom wsparcie w rozmaitych formach, a w szczególności odnośnie szkolenia i doradztwa.

Podkreśla się, że proces absorpcji Funduszy Strukturalnych jest szansą dla kraju, jeśli chodzi o modernizację struktur gospodarczych i rozwój zasobów ludzkich. Tym bardziej należy wypracować skuteczny a nawet oszczędny system zarządzania środkami pochodzącymi z Funduszy Strukturalnych. Skuteczny system zapewni szybkość udostępniania środków przez Komisję Europejską. Wreszcie, państwo członkowskie ma obowiązek rozpowszechniania informacji o projektach Funduszy Strukturalnych na swoim terytorium. Poziom akceptacji i udziału społeczeństwa w tych projektach jest istotny. Ten program ma determinującą rolę do odegrania w tej kwestii.

Oceniający chciałby wyrazić niniejszym swoje zadowolenie z powodu jakości tego tekstu i starań redaktora, który doskonale zrozumiał, że powodzenie tego programu poziomego ma wpływ na wykorzystanie Funduszy Strukturalnych w Polsce.

Wskaźniki i cele kwantyfikowane

Nowe wskaźniki zostały opracowane pozwalające na kwantyfikację celów (patrz wskaźniki).

Oceniający wyraża zadowolenie z faktu, że w ten nowej wersji programu operacyjnego znalazły się uproszczone wskaźniki, zalecane przez eksperta. Ich uproszczenie polega na tym, że prawie wszystkie odnoszą się do danych wewnętrznych dla danego programu.

Po wyrażeniu zastrzeżeń ustnych dotyczących trudności ustalenia wskaźników pomocy technicznej, powiedziane jest, że inne wskaźniki będą rozwinięte w uzupełnieniu do programu, dla trzech kategorii: produktu, wyniku i skutków.

Ocena ex-ante

Dwa akapity opisujące ocenę zrealizowaną przez niezależnych ekspertów.

Analiza mocnych i słabych stron jest podana: nie ma narzędzi pozwalających na jej przeprowadzenie.

Spójność polityk wspólnotowych

Niniejszy program uwzględnia podstawowe kierunki polityk wspólnotowych:

- Zgodność z zasadami konkurencji wspólnotowej opisanych w artykułach 87 i 89 Traktatu założycielskiego Wspólnoty Europejskiej i ustawą polską o warunkach przyznawania i kontrolowania pomocy publicznych dla przedsiębiorstw, która weszła w życie 1 stycznia 2001.
- Działania i projekty tego programu są sporządzone, aby przestrzegać zasad ochrony środowiska, jeśli to jest możliwe. Polski system prawny jest zgodny z wymogami UE w dziedzinie ochrony środowiska.

"Zgodność polskiego systemu prawnego z wymogami UE w dziedzinie środowiska": redaktor prawdopodobnie odnosi się do faktu, że negocjacje w tym rozdziale między Polską a Unią Europejską zostały zakończone w końcu 2001 roku. Niemniej, kilka okresów przejściowych zostało Polsce przyznanych, na przykład w dziedzinie segregowania odpadów. Ten program mógłby okazać się nowatorski w tej dziedzinie zwracając szczególną uwagę na sprawę recyklingu odpadów biurowych (odzyskiwanie metali ciężkich).

- Zasada równego traktowania mężczyzn i kobiet została uwzględniona w Programie. Skład Komitetu Monitoringu Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej (podkomitet Komitetu Monitoringu WRW) będzie w równej mierze uwzględniał kobiety i mężczyzn.

Oceniający z zadowoleniem stwierdza, że redaktor programu nie poprzestaje na przytoczeniu tej zasady, ale przewiduje konkretne działania w celu jej stosowania. Ale dlaczego inne instancje nie korzystają z tej samej zasady? (Komitet Pilotujący).

- Tam gdzie to będzie konieczne, pomoc techniczna uwzględni priorytety eliminacji nierówności i rozwoju wiejskiego.
- Działania finansowe Funduszy Strukturalnych będą zgodne z procedurami zamówień publicznych obowiązujących w Unii Europejskiej. Będą one również zgodne z postanowieniami ustawy polskiej z 10 czerwca 1994 roku o zamówieniach publicznych.

Oceniający wyraża zadowolenie z faktu, że wszystkie główne kierunki polityk wspólnotowych zostały uwzględnione. Zgodność tego programu z politykami wspólnotowymi powinna jednak ulec poprawie. W takiej formie, w jakiej jest wyrażona w tym programie, przypomina raczej deklarację intencji niż program.

Oceniający proponuje, aby zaproponować kilka konkretnych rozwiązań dla wdrożenia tych kierunków (patrz spójność zewnętrzna); można je umieścić w uzupełnieniu programowania.

Część 2. Priorytety i działania

W uzupełnieniu programu znajdują się szczegóły dotyczące beneficjentów, wysokości i formy pomocy technicznej oraz współfinansowania indywidualnych operacji wdrażania w działaniach. Wybór priorytetów i działań korzystających ze wsparcia w ramach tego Programu został dokonany z uwzględnieniem następujących elementów:

- diagnoza potrzeb administracji polskiej w kontekście przygotowania do udziału w systemie wdrażania Funduszy Strukturalnych,
- analiza postanowień wspólnotowych dotyczących pomocy w ramach Funduszy Strukturalnych,
- konsultacje z przedstawicielami instytucji zarządzających innymi Programami Operacyjnymi i innymi jednostkami zaangażowanymi w proces wdrażania Funduszy Strukturalnych w Polsce oraz zainteresowanymi partnerami społecznymi.

W tym miejscu oceniający podkreśla, że pierwszy punkt, diagnoza potrzeb administracji polskiej, nie jest rozwinięty w tym programie. Oceniający stwierdził już, że taka diagnoza wyjściowa byłaby niezbędna. Jeśli takowa istnieje, należy umieścić ją w tym programie lub w jego uzupełnieniu. Ta diagnoza mogłaby również zawierać stan ewentualnych/prawdopodobnych różnic regionalnych, jeśli chodzi o wyposażenie administracji w sprzęt informatyczny; można by sporządzić odpowiednią mapkę. Oceniający nie mógł spotkać osoby posiadającej informacje na ten temat.

Każde działanie jest opisane według następującego planu:

- uzasadnienie wyboru działania,
- cele działania,
- opis działania (typy projektów) i spodziewane skutki,

- instytucja odpowiedzialna za wdrożenie tego działania,
- beneficjenci końcowi,
- finansowanie.

Działania w ramach Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej będą zrealizowane na terytorium całego kraju w latach 2004-2006, zgodnie z zasadą N+2; oceniający stwierdza, że poprawka zasugerowana przez eksperta w punkcie 5 została uwzględniona.

Priorytet nr 1: wsparcie efektywnego zarządzania Funduszami Strukturalnymi

Działanie 1 : wsparcie informatyczne (SIMIK)

Ekspert zasugerował, aby sieć SIMIK została potraktowana jako priorytet a nie działanie. Takie rozwiązanie nie zostało uwzględnione w nowej wersji Programu. Sieć SIMIK stanowi determinującą część pomocy technicznej z punktu widzenia funkcjonowania całości systemu absorpcji funduszy strukturalnych; niemniej jednak na działanie SIMIK przeznaczono tylko 10% budżetu Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej.

Rodzaj zadań:

- konserwacja;
- rozwój systemu informatycznego: rozwój organizacyjny, administracyjny, funkcjonalny i techniczny;
- działanie pomocy informatycznej i projekty marketingowe niezbędne dla utworzenia sprzyjającego klimatu dla rozwoju systemu;
- szkolenia;
- finansowanie działań pozwalających na wdrożenie tych akcji, wsparcie techniczne systemu SIMIK i bezpośredni zakup sprzętu i oprogramowania.

Oprócz wyżej wymienionych działań, inne środki wsparcia będą przyznane innym instrumentom informatycznym wykorzystywanym w projektach Funduszy Strukturalnych.

Ta wersja nie zawiera nowych informacji o uzgodnieniach między dyrektorami programów, aby uniknąć dublowania czy powielania systemów monitoringu (ostrożność sugerowana przez eksperta). W tych punktach tekst Programu nie jest jasny: ostatni ustęp opisu działania 1 podaje, że oprócz wymienionych zadań, inne środki wsparcia będą przyznane pozostałym narzędziom informatycznym, wykorzystywanym w projektach Funduszy Strukturalnych i tekst cytuje rozmaite istniejące lub powstające bazy danych w ministerstwach branżowych. Te bazy będą zatem przedmiotem pomocy technicznej w ramach projektów pomocy technicznej odpowiednich Programów Operacyjnych.

Mając świadomość, że istnieją inne systemy niż SIMIK, czy będzie można uniknąć potencjalnych niepowodzeń, podkreślonych przez eksperta; w tym miejscu należy dodać zdanie, wypowiedziane przez eksperta i umieszczone we wszystkich Programach Operacyjnych "Ważne jest, aby wszystkie administracje i instytucje zdały sobie sprawę z faktu, że system monitoringu wdrażania Funduszy Strukturalnych to SIMIK. Należy unikać wszelkiego ryzyka powielania systemów monitoringu, co byłoby ze szkodą dla skuteczności i ogólnego oglądu Programów.

Aby uniknąć ryzyka tworzenia innych narzędzi, należy rozwinąć system uzgadniania między szefami programów, aby zagwarantować uwzględnienie wszystkich potrzeb w projekcie SIMIK.". Wydaje się jednak, że takie ryzyka istnieją. Należy zatem dołożyć starań aby je wyeliminować .

System waloryzacji informacji zalecany przez eksperta nie pojawia się w nowej wersji tekstu. Oceniający przypuszcza, że pojawi się w uzupełnieniu programowania.

Ten dokument nie zawiera wzmianki o zasobach ludzkich we wdrażaniu priorytetów. Zalecenie eksperta w sprawie waloryzacji SIMIK nie zostało uwzględnione w nowej wersji tekstu ("ekipa złożona co najmniej z dwóch osób, odpowiednio przygotowanych, jest niezbędna do tego rodzaju zadań"). Byłoby wskazane, aby zarówno w przypadku tego działania jak i innych, istniały dane liczbowe odnośnie potrzebnych pracowników oraz adresatów końcowych.

Adresaci końcowi: Ministerstwo Finansów, administrator systemu (chodzi o instytucję odpowiedzialną za wdrożenie tego działania), instytucje korzystające z systemu (władze

zarządzające Programami Operacyjnymi, administracje samorządowe i lokalne, instytucje wdrażające).

Działanie 2: Monitoring Wspólnotowych Ram Wsparcia i Sektorowych Programów Operacyjnych

Chodzi o monitoring operacji i wskaźników finansowych. To działanie zajmuje ważne miejsce w Programie i podzielone jest na wiele zadań.

1. Obsługa organów monitoringu
  - raporty na temat wdrażania
  - standardy i procedury monitoringu
2. Rozwój systemu kontroli finansowej
3. Badania naukowe (interwencja niezależnych środowisk naukowych)
4. Pomoc w doradztwie i ekspertyzach
5. Obsługa tłumaczeniowa
6. Zbieranie danych innych niż oficjalne dane statystyczne.

Instytucja odpowiedzialna za wdrożenie tego działania to instytucja zarządzająca i komitet monitoringu Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej oraz adresaci końcowi: komitet monitoringu Wspólnotowych Ram Wsparcia, Komitet Monitoringu OP PT, jednostka monitoringu i kontroli Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Ministerstwo Gospodarki), jednostki kontroli wewnętrznej, ośrodki naukowe, sekcja standaryzacji tłumaczeń w organie zarządzającym Wspólnotowymi Ramami Wsparcia.

Tłumaczenia

Oceniający z zadowoleniem stwierdza, że w Ministerstwie Gospodarki istnieje sekcja normalizacji tłumaczeń. Taka normalizacja jest konieczna, ponieważ w tłumaczeniach angielsko-polskich występują różnice wewnątrz tego samego programu i między programami. Należy również dołożyć starań w kwestii harmonizacji tłumaczeń polsko-angielskich.

W tej kwestii również przydałaby się diagnoza wstępna: administracja polska ma już za sobą pewną ilość tłumaczeń oficjalnych tekstów z i na języki państw członkowskich. Czy będzie można wykorzystać te doświadczenia?

Kwalifikowanie wydatków i finansowanie

Oceniający z zadowoleniem stwierdza, że notatka eksperta dotycząca kwalifikowania wydatków została uwzględniona. ("Priorytet nr 1, działanie 2: wynagrodzenie członków komitetu nie podlega kwalifikowaniu. Natomiast koszty zakwaterowania i koszty podróży tak. Należy to uwzględnić w tekście").

To działanie pochłania największą część przewidzianego budżetu. To budzi zdziwienie, ponieważ w rzeczywistości, działanie to podlega wydatkom limitowanym (z wyjątkiem działania 3: badania naukowe) i ich pułap został źle obliczony. Nie będzie można przeznaczyć na to działanie wyznaczonej kwoty (40 milionów euro, w tym 30 milionów z Europejskich Funduszy Strukturalnych i 10 milionów euro z budżetu polskiego).

Na to działanie zostanie przeznaczona kwota 2,5 miliona euro, w tym 1,875 ml euro z Europejskich Funduszy Strukturalnych i 0,625 ml euro z budżetu polskiego (patrz propozycja podziału budżetu).

Działanie 3: Ocena wdrażania Wspólnotowych Ram Wsparcia i Sektorowych Programów Operacyjnych

Ocena skuteczności działań jest niezbędnym elementem w monitorowaniu postępu w realizacji Wspólnotowych Ram Wsparcia i Sektorowych Programów Operacyjnych, stwierdza tekst.

Cele tego działania są następujące:

- zapewnić właściwe zarządzanie Sektorowych Programów Operacyjnych i ich koordynację na poziomie Wspólnotowych Ram Wsparcia, dzięki ocenie skuteczności priorytetów, działań i projektów wdrożonych;
- zapewnić ocenę on-going, w połowie drogi i ex post o wysokim standardzie, w stosownym czasie, efektywną i zgodną z wymogami acquis;
- zapewnić właściwą koordynację działań w dziedzinie ewaluacji i stosowania jednolitych standardów teje.

Opis tego działania jest bardzo zwięzły i, w przeciwieństwie do działań 1 i 2, nie podana jest szczegółowa lista przewidzianych zadań. Jest to niewystarczające w porównaniu z innymi działaniami.

Przedmiotem tego działania jest **zapewnienie właściwego funkcjonowania Krajowego Organu Ewaluacji**, który będzie utworzony w Ministerstwie Gospodarki w Departamencie Zarządzającym Wspólnotowymi Ramami Wsparcia i który będzie odpowiedzialny za koordynację działań w dziedzinie oceny skuteczności programów, priorytetów, działań i projektów wdrożonych. Skuteczność wdrażania Wspólnotowych Ram Wsparcia i Sektorowych Programów Operacyjnych będzie przedmiotem tej oceny (on-going, w połowie drogi i ex post). Odpowiedzialność za realizację tych zobowiązań spoczywa na jednostkach upoważnionych i finansowanych przez Krajowy Organ Ewaluacji.

W tym miejscu, istnieje pewna sprzeczność : tekst wyróżnia dwa przypadki ewaluacji (ocena on going z jednej strony, ocena w połowie drogi i ex-post z drugiej strony), ale w każdym przypadku ocena jest przeprowadzana przez Krajowy Organ Ewaluacji (str. 19 druga wersja polska).

Działanie 4: Szkolenie personelu uczestniczącego w projektach Funduszy Strukturalnych

Tekst podkreśla, że szkolenie personelu zaangażowanego we wdrożenie funduszy na szczególne znaczenie w przypadku takiego kraju jak Polska, która dysponuje pewnym doświadczeniem w korzystaniu z funduszy przedakcesyjnych, ale nie posiada żadnego doświadczenia jeśli chodzi o fundusze strukturalne.

W nawiązaniu do powyższego, oceniający chciałby zdobyć informacje na temat bilansu absorpcji funduszy przedakcesyjnych; byłoby to korzystne dla całości programu. Inne programy operacyjne, na przykład dotyczące zasobów ludzkich, dysponują elementami wynikającymi z programów przedakcesyjnych (Chap. II 2.2.2.3.: General information regarding pre-accession programmes).

Cele tego działania:

- zapewnić doskonałą jakość zarządzania Funduszami Strukturalnymi;
- udostępnić osobom uczestniczącym w projektach Europejskich Funduszy Strukturalnych niezbędną wiedzę i umiejętności w dziedzinie monitoringu, oceny i kontroli, proponując szkolenia, seminaria i konferencje;
- rozwinąć i ulepszyć działania niezależnych instancji audytu wewnętrznego, odpowiedzialnych za kontrolę finansową we instytucjach zarządzających środkami publicznymi.

Oceniający z zadowoleniem przyjmuje informację, że różne szczeble administracji zostały uwzględnione w szkoleniach personelu zaangażowanego w proces wdrażania: poziomy centralne i regionalne, realizatorzy projektów i beneficjenci.

Opis tego działania jest bardzo krótki.

Podstawowe treści szkoleń są proponowane przez Ministerstwo Gospodarki i Ministerstwo Finansów. Natomiast ich organizacją zajmuje się Wydział Szkolenia, Informacji i Promocji Wspólnotowych Ram Wsparcia, w Departamencie Zarządzania WRW lub instytucja szkoleniowa, która otrzymała certyfikat tejże sekcji.

Przewidziane typy szkoleń: pobyty robocze w podobnych instytucjach państw członkowskich, warsztaty dla personelu, szkolenia dla trenerów. Bardzo ważne: projekty szkoleń dotyczące jednostek audytu wewnętrznego, odpowiedzialne za kontrolę finansową instytucji zarządzających funduszami publicznymi. Ich przygotowaniem zajmie się Ministerstwo Finansów.

Działanie będzie w gestii instytucji zarządzającej Wspólnotowymi Ramami Wsparcia (Wydział Szkolenia, Informacji i Promocji w Departamencie Zarządzania WRW). Adresatami końcowymi będą urzędnicy organów administracji na szczeblu centralnym i samorządowym oraz inne jednostki uczestniczące w systemie wdrażania Europejskich Funduszy Strukturalnych w Polsce.

To działanie jest z pewnością niezbędne i wydaje się właściwie dostosowane. Jego oszacowanie w stosunku do pozostałego budżetu wydaje się zgodne z zamierzeniami (20 mln euro, w tym 15 milionów z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

Należy przewidzieć zastosowanie zasady równości szans dla kobiet i mężczyzn przy organizacji szkoleń.

Priorytet 2. Informacja i promocja projektów Funduszy Strukturalnych

Stosownie do artykułu 46, ustęp 1, rozporządzenia 1260/1999/CE, Państwa członkowskie winny informować o projektach Funduszy Strukturalnych wszystkich ich uczestników i społeczeństwo. Ten priorytet dotyczy tego zobowiązania.

Oceniający nie rozumie, dlaczego intranet w administracji figuruje w tym priorytecie.

Działanie 1: Rozpowszechnianie informacji i promocja projektów Funduszy Strukturalnych

Celem tych działań i koordynacji akcji promocyjnych i informacyjnych prowadzonych w ramach innych Programów Operacyjnych jest podniesienie poziomu akceptacji społecznej i zainteresowania społeczeństwa projektami Funduszy Strukturalnych. Akcje te będą prowadzone pod kierownictwem organu już wspomnianego: Wydziału Szkolenia, Informacji i Promocji działającego w instytucji zarządzającej WRW, innymi słowy w Departamencie Zarządzania WRW Ministerstwa Gospodarki.

Kiedy jest mowa o informacji na temat wykorzystania Funduszy Strukturalnych, jeszcze raz należy postawić pytanie o stan aktualny: nie na temat opinii publicznej/ wiedzy o Funduszach Strukturalnych, ale na temat opinii / wiedzy o UE, pomocach przedakcesyjnych, programie PHARE itd. aby lepiej ocenić potrzeby w dziedzinie informacji i promocji; oceniający uważa że potrzeby są ogromne. Informacje o stanie opinii publicznej istnieją, można wykorzystać informacje eurobarometru. Być może przeprowadzono sondaże w ramach podobnego działania przedakcesyjnego?

Instytucją odpowiedzialną za wdrożenie tego działania będzie instytucja zarządzająca WRW (Wydział Szkolenia, Informacji i Promocji) we współpracy z biurem delegata ministerstwa ds. informacji europejskiej. Adresatami końcowymi jest opinia publiczna, beneficjenci końcowi, organizacje handlowe i zawodowe, partnerzy gospodarczy i społeczni, organizacje pozarządowe.

Oceniający docenia troskę redaktora o prawidłowe funkcjonowanie systemu Funduszy Strukturalnych w Polsce dzięki temu programowi pomocy technicznej.

Działanie 2: System wymiany informacji wewnątrz administracji

To działanie dotyczy wdrożenia intranetu w administracji. Powiedziane jest w tym punkcie, że istniejące kanały komunikacji nie są wystarczająco przygotowane do tego zadania.

Oto element diagnozy: oceniający chciałby posiadać więcej wiadomości na temat stopnia informatyzacji administracji, wiedzy operatorów o oprogramowaniu, liczby aktualnych połączeń z internetem i istniejących systemów intranet na poziomie lokalnym.

Część 3. Priorytety pomocy technicznej w innych programach.

Większość działań i projektów zrealizowanych w ramach priorytetów tego programu ma charakter uniwersalny i winny znaleźć się we wszystkich programach. Ponadto, instytucje zarządzające programami sektorowymi powinny przewidzieć odrębne priorytety pomocy technicznej dostosowanej do działań. Tekst podaje to, co powinno znaleźć się we wszystkich Sektorowych Programach Operacyjnych: w kwestiach monitoringu i oceny wdrożenia oraz informacji i promocji, centralna pomoc techniczna wspomaga własne struktury SPO/ZPORR. Pomoc techniczna dla tych programów to wsparcie działań wdrożeniowych i ewaluacyjnych, oraz informacja i promocja projektów Funduszy Strukturalnych w ramach poszczególnych Sektorowych Programów Operacyjnych.

Pomoc techniczna w Sektorowych Programach Operacyjnych

Wszystkie Sektorowe Programy Operacyjne i Zintegrowane Programy Operacyjne Rozwoju Regionalnego posiadają część programu poświęconą pomocy technicznej, w formie priorytetów. We wszystkich programach odnajdujemy wszystkie działania zalecane przez teksty i przez OP PT. Nie wszystkie są opatrzone nazwą pomocy technicznej, zwłaszcza w przypadku działań informacyjnych i promocyjnych. Zakwalifikowanie do priorytetów jest zalecane przez OP PT. Prezentacja rozdziału dotyczącego pomocy technicznej w Sektorowym Programie Operacyjnym dotyczącym konkurencyjności jest jak najbardziej słuszną: między priorytetami a wdrożeniem.

Budżet i współfinansowanie : 100 ml euro do podziału między Sektorowe Programy Operacyjne i Zintegrowane Programy Operacyjne Rozwoju Regionalnego

- Preliminarz budżetowy na całość pomocy technicznej w Polsce na okres 2004-2006 opiewa na 200 milionów euro, w tym 100 ml na PO AT i 100 ml na rozdziały pomocy technicznej dla SPO i ZPORR.
- Budżet przewidziany na pomoc techniczną dla SPO i ZPORR został zwiększony do 100 ml euro zamiast 23,2 przewidzianych w pierwszej wersji. **Wszystkie SPO i ZPORR powinny zatem zwiększyć budżet przewidziany na pomoc techniczną: mają 100 milionów euro do podziału.** W 2 wersji tego programu, nie zaproponowano żadnego podziału. Poniżej domniemana wysokość budżetu na pomoc techniczną w każdym SPO (tab.2)

Tabela 2: propozycja podziału budżetu przeznaczanego na pomoc techniczną w programach operacyjnych, proporcjonalnie, w milionach euro.

SPO

Podstawa obliczenia : wkład FS do budżetu programu*

	Budżet	Pomoc techniczna	Wkład FS	Wkład polski
Konkurencyjność	1790,100	19,25	4,81	14,44
Zasoby ludzkie	1701,100	18,29	4,57	13,72
Rolnictwo	1575,440	16,95		

	4,24
	12,71
Rybołówstwo	178,634
	1,92
	0,48
	1,44
Transport	740,000
	7,96
	1,99
	5,97
Środowisko	506,360
	5,44
	1,36
	4,08
ZPORA	2805,300
	30,17
	7,54
	22,63
OGÓLEM	9296,934
	100
	25
	75

Tabela przygotowana na podstawie budżetów SPO i ZPORA konsultowanych w Warszawie

- Preliminarz współfinansowania

- o Pomoc techniczna na szczeblu centralnym : 75 mln €FEDER i 25 mln € budżet polski.
- o Rozdziały pomocy technicznej SPO i ZPORA : FS 75 mln €, PL 25 mln €.

- Stosowanie taryfikatora : określenie górnego pułapu wkładu funduszy strukturalnych oblicza się na podstawie sumy transz, a nie obliczając procent od ogólnej sumy wkładu funduszy strukturalnych do programu.

Przykład stosowania taryfikatora obliczeniowego górnego pułapu wkładu EFS do wydatków ograniczonych na pomoc techniczną. Rachunek oparty na budżetach PO i ZPORR, które oceniający skonsultował w Warszawie:

Tabela 3 : pułapy wkładu EFS do ograniczonych wydatków na pomoc techniczną, w milionach Euro.

SPO

	Podstawa obliczeniowa: całkowity wkład EFS do programu
	Górny pułap wkładu EFS do wydatków ograniczonych
Konkurencyjność	1790,100 19,405
Zasoby ludzkie	1701,100 19,0055
Rolnictwo	1575,440 18,3772
Rybołówstwo	178,634 4,07268
Transport	740,000 12,9
Środowisko	506,360 10,5636
ZPORR	2805,300 24,5265
OGÓŁEM	9296,934 108,85048

Część 4. Wdrożenie

System wdrożenia został przygotowany zgodnie z tekstami europejskimi (WE/1260/1999 oraz innymi odnoszącymi się do Europejskich Funduszy Strukturalnych). Wzięto również pod uwagę polskie przepisy instytucjonalne, prawne i finansowe. Ponadto, zważywszy na

specyficzny charakter tego programu, przyjęte rozwiązania różnią się w niewielkim stopniu od tych, które są wykorzystane w innych programach, w szczególności jeśli chodzi o połączenie funkcji zwyczajowo podzielonych między instytucje zarządzające a beneficjentów końcowych.

Specyficzny charakter programu jest wielokrotnie podkreślany w tej części, która w większości jest bardzo zbliżona do modelu tekstów.

4.1. Zarządzanie

4.1.1. Instytucja zarządzająca i jej zadania

Operacyjny Program Pomocy Technicznej będzie zarządzany przez wydział OP PT Departamentu Zarządzania WRW w Ministerstwie Gospodarki. Instytucja zarządzająca będzie podlegała kontroli Komitetu monitorującego program i będzie odpowiedzialna za skuteczne i systematyczne zarządzanie i wdrożenie Programu. Tekst skrupulatnie wylicza specyficzne kompetencje władzy zarządzającej w dziedzinie zarządzania i monitoringu systemu wdrażania Funduszy Strukturalnych, zgodnie z artykułem 24 rozporządzenia WE/1260/1999.

Ta część, o charakterze formalnym, jest powtórzeniem tekstów.

4.1.2. Komitet pilotujący

Jest to organ powołany przez Komitet Monitoringu Programu i ma za zadanie wspomaganie władzy zarządzającej; komitet pilotujący będzie odpowiedzialny za wybór i koordynację operacji wdrażanych w ramach PO AT i za zapewnienie ich spójności z operacjami pomocy technicznej wdrażanych w ramach odpowiednich części innych programów operacyjnych. Komitet będzie zbierał się co najmniej jeden raz w miesiącu.

Skład komitetu pilotującego:

- Jeden przedstawiciel instytucji zarządzającej WRW, który będzie jego przewodniczącym,
- Przedstawiciele władz zarządzających SPO,
- Przedstawiciele beneficjentów końcowych (instytucje wdrożeniowe),
- Jeden przedstawiciel Ministerstwa Finansów,
- Jeden przedstawiciel jednostki monitoringu i kontroli Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Przedstawiciele partnerów społecznych, samorządów lokalnych (radni i urzędnicy), instytucji gospodarczych i społecznych, w tym osoby reprezentujące środowiska naukowe.

Jednakowy udział kobiet i mężczyzn w składzie tego komitetu nie został przewidziany.

4.1.3. Beneficjenci końcowi

Podkreślona jest specyfika programu, aby wyjaśnić, że funkcje i zadania końcowych beneficjentów i instytucji wdrożeniowych będą połączone. Beneficjenci końcowi, którzy są jednocześnie instytucjami wdrożeniowymi, są odpowiedzialni za skuteczne wdrożenie działań i operacji oraz ich całkowitą zgodność z rozporządzeniem Rady WE/ 1260/1999, w tym

zgodność z takimi aspektami jak kontrola zarządzania finansowego, informacji i zamówień publicznych. Beneficjenci końcowi będą mieli obowiązek monitorowania środków transferowanych na niższe szczeble systemu i sporządzania raportów dla władz zarządzających. Lista obowiązków beneficjentów końcowych (władz wdrożeniowych) jest ustalona.

Odpowiedzialność beneficjentów końcowych, którzy są jednocześnie instytucjami wdrożeniowymi, jest słusznie podkreślona.

4.1.4. Zarządzanie operacjami prowadzonymi w ramach programu

Wszystkie elementy systemu wdrożeniowego będą podlegać weryfikacji i kontroli instytucji zarządzającej, we współpracy z jednostką monitoringu i kontroli Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, który finansuje program pomocy technicznej.

Procedury wniosku o środki i wdrożenia projektów będą przygotowane przez jednostkę monitoringu i kontroli Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, który utworzy punkty informacyjne dla wszystkich władz zarządzających i beneficjentów końcowych, aby udzielać rad w dziedzinie kwalifikowania wydatków i procedur. Instytucja zarządzająca programem udostępni formularze wniosków o finansowanie, udzieli informacji i dostępnych środków w ramach każdej akcji, oceni wnioski pod kątem formalnym i kwalifikowania wydatków.

W tym miejscu, należy podkreślić że użyteczne byłyby schematy objaśniające powiązania między różnymi szczeblami administracji.

Przed rozpoczęciem wdrażania tego programu, baza danych o projektach potencjalnie finansowanych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego będzie zarządzana przez jednostkę monitoringu i kontroli tego Funduszu; komitet pilotujący będzie odpowiedzialny za wybór projektów realizowanych w ramach programu, które zatwierdzi komitet monitorujący programu. Specyficzne kryteria wyboru projektów będą opracowane przez instytucję zarządzającą i potwierdzone przez komitet monitorujący.

Oceniający z zainteresowaniem dowiedział się, że baza danych na temat projektów potencjalnie kwalifikujących się do współfinansowania, będzie funkcjonowała przed wdrożeniem programu. Ta informacja powinna ukazać się już przedtem w programie, ponieważ jest bardzo istotna i powinna być lepiej nagłośniona. Należy również pamiętać o uwadze eksperta, który podkreślił, że należy unikać nieporozumienia na temat sieci zarządzania Funduszy Strukturalnych: SIMIK jest jedyną siecią odpowiedzialną za to zarządzanie.

Beneficjenci końcowi zawrą umowy z usługodawcami i innymi podmiotami, w celu realizacji projektów. Beneficjent końcowy informuje instytucję zarządzającą programem o terminach i warunkach ogłoszenia przetargu.

Oceniający jest zadowolony z faktu, że przewidziane są umowy z usługodawcami. Byłoby wskazane podanie przewidywanych utworzonych miejsc pracy.

4.2. Monitoring

Podkreśla się że podstawowa funkcja monitoringu i oceny funduszy strukturalnych w Polsce odnosi się do właściwego zarządzania programami operacyjnymi i ich koordynacji na poziomie WRW.

Za monitorowanie postępów i metod wdrażania Operacyjnego Programu Pomocy Technicznej będzie odpowiedzialna instytucja zarządzająca, nadzorowana przez Komitet monitoringu, który będzie nadzorował wszystkie wydatki zaangażowane w ramach programu. Celem Komitetu jest zapewnienie skuteczności i jakości wdrożenia.

Proces monitorowania dotyczy zarówno monitoringu realizacji celów określonych w SPO, którym zajmuje się management jak i monitoringu wskaźników finansowych, którym zajmuje się zarządzanie finansowe programów i operacji.

Chodzi tutaj o opis roli i organizacji monitoringu obowiązującego wszystkie programy. Oceniający z zadowoleniem stwierdza troskliwe podejście do kwestii koordynacji.

4.2.1. Komitet monitorujący OP PT

W 2003 roku, Krajowy Komitet Monitoringu WRW powoła Komitetu Monitoringu OP PT. W skład Komitetu wejdą w równych proporcjach kobiety i mężczyźni. Jego skład będzie następujący:

- Jeden przedstawiciel władzy zarządzającej programem (sekcja OP PT),
- Przedstawiciele władzy zarządzającej WRW, w tym przedstawiciel wydziału szkolenia, informacji i promocji,
- Jeden przedstawiciel Ministerstwa Finansów, jednostki płatniczej,
- Przedstawiciele zainteresowanych ministerstw wdrożeniem priorytetów i działań tego programu,
- Przedstawiciele władz wdrażających (beneficjenci końcowi),
- Przedstawiciele jednostki monitoringu i kontroli Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Przedstawiciele partnerów społecznych, samorządów terytorialnych (radni i urzędnicy), instytucji gospodarczych i społecznych, w tym osoby reprezentujące środowiska naukowe.

Oceniający z zadowoleniem stwierdza, że zasada równości szans kobiet i mężczyzn została uwzględniona w składzie tego Komitetu. Należy również podkreślić przestrzeganie zasad partnerstwa, jakie dostrzega się w całym programie.

4.2.2. Zadania Komitetu Monitoringu

Lista zadań Komitetu Monitoringu, zgodnie z artykułem 35 rozporządzenia WE 1260/1999, w tym redakcja tekstu uzupełnienia programowania. Ponadto, te zadania przewidują nadzorowanie prawidłowego przebiegu monitorowania i inicjowania oceny WRW i innych programów oraz przygotowanie zasad proceduralnych monitoringu dla władz zarządzających, w ramach polskiego systemu instytucjonalnego, prawnego i finansowego.

Jest to zgodne z modelem działania zalecanym przez rozporządzenie WE/1260/1999, widać również troskę o prawidłową koordynację.

4.2.3. Monitoring operacji wdrażanych w ramach Programu

Proces monitoringu określa zarówno monitoring realizacji celów określonych w programach operacyjnych, należący do kadry zarządzającej jak i monitoring wskaźników finansowych, które należą do zarządzania finansowego programów i operacji. Beneficjent końcowy (instytucja wdrażająca) sporządza przynajmniej raz na kwartał raport o wdrażaniu każdej operacji.

Te część zawiera opis etapów monitorowania zgodnych z rozporządzeniem WE/1260/1999.

4.2.4. Raporty roczne i końcowe dotyczące procesu wdrażania

Oceniający radzi aby sporządzić w uzupełnieniu programowania wieloletni kalendarz sporządzania rozmaitych raportów.

4.2.5. Roczny przegląd wdrażanych prac

Jest to przegląd podstawowych wyników roku, dokonywany przez Komisję oraz Ministerstwa Finansów i Gospodarki jako instytucji zarządzających; w tym momencie Komisja może uznać że zostały podjęte niewłaściwe działania i poprosić władzę zarządzającą o środki korygujące. Postęp osiągnięty we wdrażaniu tych zaleceń ma wpływ na kolejne płatności dokonywane przez Komisję.

Ten ważny etap będzie testem na szybkość reagowania i umiejętność przystosowania do zmian zalecanych przez Komisję.

4.2.6. Raport na temat nieprawidłowości

Raport ten jest sporządzany każdego roku przez instytucję zarządzającą programem, we współpracy z jednostką płatniczą, następnie przekazywany do Komisji, w tym samym czasie, co raport na temat wdrożenia. Instytucje wdrażające winny informować instytucję zarządzającą o wszystkich nieprawidłowościach występujących w programie.

Jest to zgodne z aktami prawnymi. Wśród wskaźników kwantyfikacji celów sygnalizowanych w pierwszej części, wymieniony jest szacunkowy maksymalny próg nieprawidłowości : 10%.

4.3. Zarządzanie i audyt finansowy

Podkreśla się, że Polska jest odpowiedzialna za kontrolę finansową pomocy technicznej, zgodnie z artykułem 38, ustęp 1 rozporządzenia 1260/1999 oraz że zasady finansowe i zarządzania muszą być spójne ze wszystkimi zasadami ustalonymi na mocy artykułu 38 rozporządzenia.

Znaczenie zarządzania i audytu finansowego oraz odpowiedzialność Polski są słusznie podkreślone. Szczegółowy opis następnych sekcji dowodzi troski redaktora o poszanowanie przepisów europejskich w tej kwestii.

4.3.1. Instytucja zarządzająca i jej zadania

Ministerstwo Finansów jest jednostką płatniczą odnośnie wszystkich operacji współfinansowanych ze środków EFS w programach operacyjnych, w tym OP PT. Jego kompetencje są następujące:

- weryfikowanie deklaracji wydatków z tytułu EFS, komunikowanych przez władze zarządzające SPO,
- potwierdzenie wydatków wobec Komisji.

Wymienione są wszystkie kompetencje, tak jak jest to wymienione w artykule 38, podkreślając odpowiedzialność administratora sieci SIMIK.

W ramach tego programu, Ministerstwo Finansów odgrywa podwójną rolę: jako jednostka płatnicza oraz jako administrator sieci informatycznej odpowiedzialny za prawidłowe zarządzanie Funduszami Strukturalnymi w Polsce. Jest bardzo ważne, aby istniała dobra koordynacja między Ministerstwem Finansów a władzą zarządzającą programem, czyli Ministerstwem Gospodarki.

4.3.2. Przepływy finansowe

Instytucja zarządzająca przygotowuje preliminarz wydatków OP PT i podejmuje decyzje o alokacji środków w ramach programu, po zatwierdzeniu przez Komitetu Monitorujący i otrzymaniu zgody Komisji.

Opisany jest obieg płatności Europejskich Funduszy Strukturalnych. Wysłane przez Komisję do instytucji płatniczej, czyli Ministerstwa Finansów, które zapewnia transfer do beneficjentów końcowych, środki z Funduszy są zdeponowane na rachunku sekcji finansowej instytucji zarządzającej, czyli Ministerstwa Gospodarki. Zwrot wydatków poniesionych przez beneficjentów końcowych odbywa się na podstawie przedstawienia rachunków instytucji zarządzającej. Podkreśla się procedurę sporządzania raportu do Komisji na temat wdrażania projektów, z przedstawieniem listy wydatków i zaświadczeń o świadczonych usługach, odpowiadających przedstawionym rachunkom. Jednostka monitoringu i kontroli FEDERu (Ministerstwo Gospodarki) ułatwi funkcjonowanie systemu, biorąc na siebie klasyfikację wydatków i sprawdzenie zgodności systemu pomocy z zasadami na wszystkich szczeblach wdrażania projektów.

W tej części starannie opisano obieg Europejskich Funduszy Strukturalnych w Polsce, dobrze byłoby zilustrować to schematem.

Podkreślono, że certyfikacja płatności i ich weryfikacja są filarami zarządzania i kontroli finansowej. Certyfikacja na potrzeby Komisji będzie dokonywana przez instytucję płatniczą. Biuro certyfikacji EFS będzie utworzone w Departamencie Kontroli Skarbu w Ministerstwie Finansów. Weryfikacja wydatków będzie prowadzona przez instytucję zarządzającą programem. Wszystkie instytucje zarządzające będą wyposażone w wydział niezależnego

audytu wewnętrznego odpowiedzialnego za kontrolę finansową i odpowiednie procedury zarządzania.

Ta część została potraktowana z należąca uwagą i oceniający stwierdza to z zadowoleniem. Program poziomy został przygotowany w uzgodnieniu z ministerstwami branżowymi odpowiedzialnymi za przygotowanie innych programów operacyjnych. Oceniający pragnąłby, aby ten program trafił do rąk wszystkich osób odpowiedzialnych za stosowanie tych programów, aby wszelkie wątpliwości dotyczące funkcjonowania systemu mogły być wyjaśnione. Chodzi tu przede wszystkim o system SIMIK i punkt wyżej wymieniony dotyczący przepływów finansowych.

4.3.3. Niezależny audyt systemu i procedur

Jednostki audytu wewnętrznego muszą zostać utworzone na wszystkich szczeblach zainteresowanych administracji.

Zgodne.

4.3.4. Kwalifikowanie wydatków

Redaktor tekstu uwzględnił uwagi eksperta dotyczące wydatków limitowanych i Nielimitowanych. Słusznie zauważa, że wydatki limitowane są zgrupowane w działaniu 2 priorytetu 1 (monitoring).

Występuje natomiast błąd w interpretacji zasady 11 rozporządzenia WE/1685/2000. Podstawą obliczania wydatków limitowanych nie jest cała pula środków z Funduszy Strukturalnych przyznanych dla tego programu. Górny pułap udziału Funduszy Strukturalnych w wydatkach ograniczonych wynosi 1,875 milionów euro a nie 48,3 miliony euro. Górny pułap został obliczony przez redaktora na niewłaściwej podstawie i z wykorzystaniem niewłaściwej operacji (w rzeczywistości, na podstawie 9,661 miliardów euro i według taryfikatora WE/1685/200, górny pułap wkładu funduszy strukturalnych wynosi 58,805 miliony euro).

4.4. Ocena

Podkreślono, że ocena realizowanych działań jest integralną częścią monitoringu postępu w OP PT. Chodzi o ocenę opartą na wskaźnikach fizycznych, na wynikach finansowych i ocenie systemu administracyjnego wykorzystanego w celu mobilizacji środków publicznych.

Ocena ex ante, stanowiąca część Narodowego Planu Rozwoju, powinna składać się z następujących elementów:

- Ocena sytuacji gospodarczej i społecznej w regionach, w tym tendencje na rynku pracy,
- Ocena stanu środowiska w zainteresowanych regionach i badanie zgodności z przepisami wspólnotowymi dotyczącymi ochrony środowiska,
- Ocena sytuacji równości szans kobiet i mężczyzn w świetle ofert rynku pracy i traktowania w miejscu pracy.

Po wyliczeniu pozostałych elementów, powiedziane jest, że ocena powinna zawierać analizę mocnych i słabych punktów sektorów, które chcą skorzystać z pomocy technicznej.

Wspomniana jest ocena ex ante i czym powinna być niniejsza ocena, zgodnie z tekstami wspólnotowymi.

Analiza mocnych i słabych stron nie została sporządzona lub nie została opublikowana w niniejszym programie. Oceniający zaleca, aby znalazła się ona w uzupełnieniu programowania.

Ważnym punktem tej części Oceny jest utworzenie w Ministerstwie Gospodarki, w Departamencie Zarządzania WRW, Krajowego Organu Ewaluacji, który będzie nadzorowany przez Komitet Monitoringu OP PT. Ten organ będzie składał się z polskich ekspertów z dziedzin gospodarczo-społecznych. Będzie odpowiedzialny za koordynację działań i definicję norm dla oceny WRW i programów. Zadania są podzielone między Krajowy Organ Ewaluacji i inne instancje (Komisja, instytucja zarządzająca innymi programami). Ten organ wesprze działania instytucji wdrożeniowych, dostarczając im porad technicznych, komunikując dane w celu ulepszenia skuteczności oceny i wskaźników jakości.

Znajdujemy tu również listę intencji a nie ocenę ex ante; oceniający nie znalazł w tymczasowej wersji Narodowego Programu Rozwoju takiej oceny.

Oceniający jeszcze raz wyraża zadowolenie z uwagi, z jaką potraktowano zasadę partnerstwa. Chciałby podkreślić, w kontekście harmonijnego funkcjonowania systemu, znaczenie roli Krajowego Organu Ewaluacji w koordynacji metod oceny i standaryzacji dobrych praktyk.

Oceniający zauważa, że w składzie Krajowego Organu Oceny, nie przewidziano aspektu równości szans dla kobiet i mężczyzn.

4.5. Wdrożenie zaleceń po audycie.

Projekt zgodny, należący do serii zabezpieczeń ograniczających nieprawidłowości.

4.6. Uzupełnienie programowania

Wdrożenie priorytetów i działań w OP PT będzie należało do beneficjentów końcowych (którzy są również instancją wdrożeniową). Będzie to jasno i szczegółowo wyrażone w uzupełnieniu programowania.

Uzupełnienie programowania będzie zawierało informacje decydujące dla beneficjentów końcowych.

4.7. Informacja i promocja

Plan komunikacji będzie ustalony dla WRW i na szczeblu każdego SPO, ze specyfikacją w uzupełnieniu programowania. Strategia komunikacji jest przedstawiona w Narodowym Programie Rozwoju. Instytucja zarządzająca skorzysta z pomocy Wydziału Szkolenia, Informacji i Promocji w Departamencie Zarządzania WRW a skuteczność tych działań będzie oceniona w ramach ewaluacji OP PT. Przewidziane działania komunikacyjne zostały opisane w działaniu 1 priorytetu nr 2.

Oceniający nie zna planu komunikacji i chciałby jeszcze raz podkreślić jak ważne jest określenie potrzeb w tej dziedzinie.

4.8. Zbieranie, przetwarzanie i elektroniczny transfer danych : rozwiązania

System SIMIK jest w trakcie budowy. Znajduje się i jest zarządzany przez Ministerstwo Finansów. Terminale będą rozmieszczone w instytucjach wdrożeniowych.

Ten system będzie mógł generować dwa rodzaje raportów: finansowe i dotyczące postępu wdrażania projektów, działań, priorytetów i programów.

Ponadto, Ministerstwo Finansów zbuduje bazę danych (w trakcie budowy) na temat projektów, które potencjalnie mogą otrzymać dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (i z Funduszu Spójności). Baza będzie dostępna we wszystkich administracjach samorządowych i w ministerstwach wdrażających projekty Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ta baza danych jest właśnie tworzona w Ministerstwie Gospodarki i będzie całkowicie kompatybilna z przyszłym systemem SIMIK, co umożliwi wymianę danych między tymi dwiema bazami.

Oceniający z zadowoleniem dowiaduje się ze strony 41 programu, że system zbierania, przetwarzania i transferu danych SIMIK dotyczących projektów Funduszy Strukturalnych, jest w trakcie budowy.

Oceniający z zadowoleniem dowiaduje się, że w Ministerstwie Gospodarki przygotowywana jest baza danych o projektach mogących otrzymać finansowanie z Funduszy Strukturalnych. Kompatybilność tego systemu z SIMIK jest gwarancją właściwego startu projektów Funduszy Strukturalnych w Polsce.

Część 5. Finansowanie

Należy zaproponować inny podział środków, zmniejszając część przyznaną działaniu 2, zważywszy podlega ono wydatkom ograniczonym a środki przewidziane w programie na działanie 2 przekraczają górny pułap wkładu Funduszy strukturalnych do wydatków ograniczonych, na skutek złej podstawy obliczania tego górnego pułapu.

III. Zalecenia

1) Przygotowanie diagnozy sytuacji i sporządzenie listy potrzeb odnośnie pomocy technicznej

O ocenie stanu aktualnego była już mowa w tym programie, jest prawdopodobne, że takowa istnieje. Ponieważ oceniający nie mógł spotkać się z redaktorem programu ani z osobą od tej chwili odpowiedzialną za program, ani z nikim, kto mógł udzielić informacji, nie wie on czy ten dokument istnieje a jeśli tak, jaka jest jego treść.

Oceniający chciałby aby w ocenie stanu faktycznego, znaleziono odpowiedzi na następujące pytanie i jego konsekwencje: na czym polega pomoc przedakcesyjna i jakie są jej wyniki?

- Czy poziom wykorzystania środków z programu PHARE był zadowalający a jeśli nie, czy dokonano analizy przyczyn i zaproponowano rozwiązania korygujące?
- Na jakim etapie znajduje się proces informatyzacji administracji i w jaki sposób wygląda wyposażenie w sprzęt informatyczny administracji terenowej?
- Czy urzędnicy odpowiedzialni za zarządzanie finansami przedakcesyjnymi zostali odpowiednio przeszkoleni?
- Czy przeprowadzono normalizację terminologii wielojęzycznej z okazji działań przedakcesyjnych?
- Jaki jest stan opinii publicznej odnośnie pomocy przedakcesyjnej UE?

2) Reorganizacja priorytetów

Propozycja oceniającego: podział działań na trzy priorytety co wydaje się bardziej zrównoważone i logiczne, z położeniem nacisku na sieci informatyczne

Priorytet 1 : Sieci informatyczne

Działanie 1 : SIMIK

Działanie 2 : Intranet

Priorytet 2 : Monitoring i ocena programów operacyjnych i Wspólnotowych Ram Wsparcia

Działanie 3: Monitoring programów operacyjnych i WRW

Działanie 4: Ocena programów operacyjnych i WRW

Priorytet 3 : Szkolenie operatorów i informacja społeczeństwa

Działanie 5 : Szkolenie operatorów

Działanie 6 : Informacja i promocja

3) Nowy podział środków na działania

Wydaje się, iż należy dokonać ponownej dystrybucji środków na działania, zgodnie z tekstami europejskimi (w szczególności zasada 11 rozporządzenia WE/1685/2000, cytowanego, ale błędnie stosowanego).

Tabela 4 Propozycja podziału środków na działania pomocy technicznej przewidzianych w Operacyjnym Programie Pomocy Technicznej, w milionach euro

	Kwalifikacja wydatków i maksymalny współczynnik udziału EFS w ich współfinansowaniu	Przyznane środki, ogółem	Wkład funduszy strukturalnych	Wkład polski
Budżet programu	Wydatki limitowane ogólnie i Nielimitowane	100	75	25
Priorytet 1	Wydatki limitowane ogólnie i Nielimitowane	62,5	46,875	15,625
Działanie 1	Wydatki Nielimitowane	20	22,5	7,5
Działanie 2	Wydatki limitowane, 2,5%	2,5	1,875	0,625
Działanie 3	Wydatki Nielimitowane	20	22,25	7,75
Działanie 4	Wydatki Nielimitowane	20	22,5	7,5
Priorytet 2	Wydatki Nielimitowane	35	26,25	8,75

4) Sporządzenie kalendacza wdrożenia operacyjnego programu pomocy technicznej

Elementy znane:

- powołanie Komitetu Monitoringu, w 2003 roku
- Szkolenie operatorów SIMIK, ostatni kwartał 2003 roku

Elementy przewidziane od 2003 roku

- Konsultacje społeczne
- Faza testowania sieci SIMIK (aktualnie w budowie)

Elementy przewidziane w kalendarzu wieloletnim:

- Przygotowanie systematycznych raportów wdrażania

5) Poprawa zewnętrznej spójności zakładając konkretne zadania i stosowne wskaźniki (uzupełnienie programowania)

Spójność gospodarcza i społeczna: założyć wskaźniki pozwalające na ocenę oddziaływania programu na spójność gospodarczą i społeczną

Na przykład:

- wyposażenie informatyczne administracji samorządowych
- umiejscowienie sieci telefonicznej i sieci kablowej na terytorium (intranet w administracji)

Założyć konkretne zadania pozwalające na wdrożenie programu w aspekcie zrównoważonego rozwoju

Wydaje się że redaktor programu miał trudności z wyobrażeniem sobie w jaki sposób program pomocy technicznej mógłby dotyczyć zrównoważonego rozwoju. Oceniający

sugeruje założenie kilku rozwiązań pozwalających w konkretny sposób uwzględnić wymóg zrównoważonego rozwoju we wdrażaniu programu. Na przykład:

- Recykling sprzętu biurowego, a w szczególności odzyskiwanie metali ciężkich w odpadach parku informatycznego,
- Wymóg poszanowania środowiska u dostawców, w części dotyczącej informacji i promocji (przemysł papierowy, drukarze).

Równość szans kobiet i mężczyzn : stosowanie tego wymogu w każdej możliwej sytuacji, na przykład:

- skład komitetu monitoringu
- skład komitetu ekspertów Krajowego Organu Oceny
- szkolenie operatorów.